

MEDIEPLAN

för Stockholms universitetsbibliotek,
gäller från 2020-06-22

Inledning

Medieplanen är ett styrdokument för arbetet med informationsförsörjning vid Stockholms universitetsbibliotek och har också som uppgift att informera bibliotekets användare om gällande riktlinjer.

Informationsförsörjningen vid Stockholms universitetsbibliotek ska ge våra primära användare, det vill säga universitetets studenter, lärare och forskare, tillgång till de medieresurser som behövs för den undervisning och forskning som bedrivs vid Stockholms universitet. Målet är att de medieresurser som behövs levereras på kortast möjliga tid och i nära dialog med våra användare.

För att uppnå detta mål bedriver universitetsbiblioteket ett uttalat efterfråge- och behovsstyrt förvärvs- och beståndsarbete. Detta innebär att våra primära användare genom sina beställningar och sitt användande av medieresurserna är delaktiga dels i urvalet av medieresurser som införskaffas, dels i hur vi förnyar, avslutar och gallrar medieresurser utifrån användning och efterfrågan.

Vi eftersträvar enkla beställningstjänster och väljer i första hand elektroniskt format för att så snabbt som möjligt tillhandahålla efterfrågade medieresurser. Vår ambition är att använda tilldelade medieanslag på bästa sätt genom ett resurs- och kostnadseffektivt arbete, en enhetlig och effektiv administration av våra medieresurser samt flexibilitet och lyhörddhet för våra användares behov och efterfrågan.

Beställningar

Forskare, lärare och studenter på Stockholms universitet kan ge inköpsförslag och beställa material från andra bibliotek som fjärrlån.

Beställningar görs via bibliotekets webbplats. Fjärrlån och inköp är integrerade i en process. Ett gemensamt beställningsformulär förenklar för användaren att delge sitt informationsbehov, sedan avgör biblioteket hur behovet bäst tillgodoses. Alla beställningar ska vara kopplade till aktuell forskning eller studier vid Stockholms universitet och bibliotekets ämnesprofil omfattar därmed ämnesområden inom universitetets fyra fakulteter.

I beställningsformuläret ges universitetets forskare möjlighet att ange om de önskar tryckt eller elektronisk resurs. Till studenter köps i första hand e-resurs.

Skönlitteratur förvärvas sparsamt och endast till forskare, men skönlitteratur som ingår i pågående kurser köper vi till kursbokssamlingen.

Studenters inköpsförslag på databaser stäms alltid av med forskare/lärare på institutionen innan beslut fattas.

Biblioteket bevakar inte förlagsutgivning, kurslistor eller litteratur som tillfälligt är slut hos leverantören.

Inköp eller fjärrlån

Biblioteket avgör från fall till fall om de beställda medieresurserna ska köpas eller lånas in. Generellt försöker vi köpa resurser som publicerats de senaste åren medan äldre material lånas in. Bedömningen styrs även av hur lättillgängligt materialet är och hur snabbt det kan förvärfvas till biblioteket.

Biblioteket undviker att köpa dubletter och finns en elektronisk resurs köps endast i undantagsfall samma resurs i tryckt format in. Behöver forskare en bok som är utlånad med kö, kan biblioteket fjärrlåna boken för att underlätta fortsatt forskning. Till studenter fjärrlånas inte material som är tillgängligt på annat bibliotek inom Stockholmsområdet.

Bestånd

Universitetsbiblioteket har dels ett fysiskt bestånd, dels ett elektroniskt bestånd.

Vårt fysiska bestånd äger vi och hanterar enligt våra övergripande riktlinjer.

Det elektroniska materialet äger vi eller prenumererar på. Sådana medieresurser tillgängliggörs vanligtvis via leverantörernas egna plattformar. Innehållet på plattformarna kan ibland förändras genom att nytt material läggs till, men också genom att material av till exempel rättighetsskäl kan tas bort eller att avtalet med leverantören avslutas. Detta innebär att bibliotekets elektroniska bestånd till viss del är flexibelt. Förändringar i beståndet till följd av leverantörens förändrade villkor är utom universitetsbibliotekets kontroll. Om materialet i fråga fortfarande är aktuellt kan vi vanligtvis införskaffa det via andra förvärvskanaler.

Upphandlade leverantörer

I egenskap av statlig myndighet använder sig universitetsbiblioteket i första hand av upphandlade leverantörer. Vi eftersträvar en opartiskhet vad gäller val av förlag och utgivare utifrån universitetets forsknings- och undervisningsbehov. Urvalet sker oberoende av eventuella politiska, religiösa och kommersiella påtryckningar eller synpunkter.

Förvärv av medieresurser

Förvärv av medieresurser sker i form av

- inköp av enstaka tryckta böcker och e-böcker,
- fjärrlån av tryckta böcker och tidskriftsartiklar från andra bibliotek,
- inköp eller prenumeration av e-bokspaket,
- prenumerationsavtal på tidskrifter och databaser,
- avtal direkt med större förlag som ger tillgång till hela eller delar av förlagens utbud av medieresurser.

Elektroniska medieresurser

Universitetsbiblioteket prioriterar att förvärva medieresurser i elektroniskt format framför tryckt. Fördelarna med e-resurser är flera, till exempel är de tillgängliga dygnet runt, oberoende av var användarna befinner sig, de kan användas av flera personer samtidigt och det är möjligt att dela innehållet. Leveransen av e-resurser är snabb, i många fall omedelbar. Dessutom kan innehållet lätt uppdateras.

För biblioteket innebär e-resurser ett minskat behov av förvaringsutrymme och mindre hantering av tryckta samlingar.

Universitetsbiblioteket eftersträvar bästa möjliga användarvillkor då vi införskaffar elektroniska medieresurser. Det handlar om möjligheten till:

- nedladdning, utskrifter och kopiering,
- fjärrlån, scholarly sharing och användningsrättigheter i undervisning,
- läsbarhet på olika mobila enheter,
- interaktivitet med texten och talsyntes,
- åtkomst över hela Stockholms universitets nät via IP-nummer samt distansåtkomst för studenter, lärare och forskare via proxyserver,
- så kallad walk-in use, det vill säga övriga användares tillgång till medieresurser på biblioteket.

Biblioteket behöver också ha möjlighet att hämta användningsstatistik, helst enligt COUNTER:s riktlinjer.

Åtkomst till e-resurser

Universitetsbiblioteket tecknar egna, nationella och internationella licensavtal för elektroniska medieresurser med nyttjanderätt via universitetsinloggning för studenter, lärare och forskare vid Stockholms universitet. För affilierade forskare krävs alltid en SU-inloggning. För övriga användare erbjuds tillgång till medieresurserna vid besök på universitetsbiblioteket.

Tillgängliggörande genom digitisering

Biblioteket arbetar med att digitalt tillgängliggöra äldre avhandlingar från åren 1906-2003, framlagda vid Stockholms Högskola och Stockholms universitet. Vi erbjuder även digitisering och e-publicering av vetenskapliga publikationer från Stockholms universitet, och material ur bibliotekets samlingar, där så är möjligt av upphovsrättsliga skäl.

Vi deltar också i en gemensam insats med Kungliga biblioteket och fyra andra universitetsbibliotek med målet att göra hela den svenska tryckproduktionen från 1400-talet fram till i dag digitalt tillgänglig.

Donationer och gåvor

Donationer tas endast emot i särskilda fall om institutioner vid Stockholms universitet önskar placera efterfrågat och relevant material i universitetsbiblioteket. Vi förbehåller oss alltid rätten att fritt förfoga över mottaget material. Donationer från privatpersoner tas emot endast om det är en raritets- eller specialsamling och om materialet är kopplat till universitetets forskningsområden.

Kurslitteratur

Kurslitteratur förvärvas enligt en särskild beställningsprocess. Tryckt kurslitteratur köps in i två till fyra exemplar, undantaget skönlitteratur som endast köps in i ett exemplar. Kurslitteratur köps in och kompletteras under förutsättning att den finns hos upphandlade leverantörer. Universitetsbiblioteket bevakar inte kurslitteraturlistor utan förutsätter att aktuella litteraturlistor skickas in i god tid innan kursstart av kursansvariga eller motsvarande.

Offentligt bibliotek

Universitetsbiblioteket är ett offentligt bibliotek och därmed öppet för allmänheten som är välkommen att använda befintligt material. De elektroniska medieresurserna är tillgängliga för allmänheten på plats i biblioteket.

Merparten av universitetsbibliotekets tryckta bestånd är tillgängligt för andra bibliotek genom fjärrlån.

Samlingshantering och gallring

Stockholms universitetsbibliotek eftersträvar ett relevant mediebestånd som motsvarar våra användares efterfrågan och användning. Genomgång, gallring och omflyttning av bibliotekets tryckta och elektroniska bestånd sker kontinuerligt utifrån övergripande riktlinjer.

Det vanligaste skälet för gallring av tryckt material eller avslutande av elektroniskt, är låg eller obefintlig användning av icke unikt material. Saknade och trasiga böcker ersätts om titlarna inkommer som nya inköpsförslag.

En stor del av det tryckta beståndet är placerat i magasin. Vi strävar efter att de mest efterfrågade böckerna ska finnas lättillgängliga i öppna samlingar.

Medieplanens strategi är antagen av Stockholms universitets biblioteksstyrelse 2015-05-25. Justeringar är förankrade med Överbibliotekarien 2020-06-22. Översyn av medieplanen sker årligen och den revideras vid behov. Mindre justeringar av medieplanen godkänns av Överbibliotekarien. Större strategiska förändringar ska godkännas av Rektor.